

Wiljandi
Eesti Põllumeeste Seltsi poolt

1905. aastal

3., 4. ja 5. septembril

Wiljandis ärapeatava

põllu- ja käsitöö näituse

eeskawa

ja seadused.

A. Renniti trükk, Wiljandis.

Wiljandi

Eesti Põllumeeste Seltsi poolt

1905. aastal

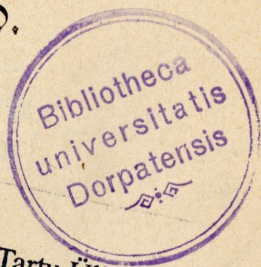
3., 4. ja 5. septembril

Wiljandis ärareetama

põllu- ja käsitöö näituse

eeskawa

ja seadused.

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

Дозволено цензурою. — г. Юрьевъ, 29 іюня 1905 года.

34847637

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

Näituse eeskawa.

§ 1. Näitus peetakse 3., 4. ja 5. septembril ära ja on vaatajatele awatud: 3. septembril kella 12—7 õhtu, 4. septembril kella 9. homm. — k. 7. õ. ja 5. septembril kella 9. homm. — kella 5. õhtu.

§ 2. Näituse jaoskonnad.

1. Koduloomad ja kodulinnud.

1. Hobused.

a) Täkid.

1. kl. Neli-aastased ja wanemad täkid.
2. " Kolme-aastased täkid.
3. " Kahe-aastased "
4. " Aastased "

b) Märad.

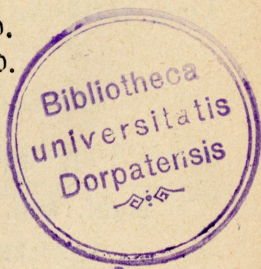
- 1—4 kl. niijama, kui täkid.
5. " Warjadega märad.

c) Hobuste fogud.

2. Weised.

a) Pullid.

1. kl. Täiswerd pullid.
2. " Segawerd "
3. " Cesti tõugu "

- b) Lehmad.
- c) Mullikad.
- d) Wajikad.

Saotus niijama, kui pullide juures.

e) Kariloomade kogud.

3. Lambad.

- a) Willalambad.
- b) Lihalambad.

4. Sead.

5. Kodulinnud.

a) Kanad, b) hanid, c) pardid, d) kalkunid ja muud.

II. Karjakasvatuse saadused ja piimatalituse riistad.

A. Piimatalituse saadused.

a) Wõi.

1. fl. Sapukoore wõi.
2. " Pariisi wõi (keedeitud koorest).
3. " Rõõsakoore wõi.

b) Juust.

c) Piim.

B. Muud karjakasvatuse saadused.

Rahk, will, harjased, seep, liim ja n. e.

C. Piimatalituse riistad.

Lüpsi-, kurnamise-, wanutamise nõuud, koore-
lahutajad, wõitegemise masinad ja muud.

III. Põllutöö saadused.

1. Wiljataimed ja seemned: ruffid, odrad, kaerad, oad, erned, tatrak, kartohwolid j. n. e.
2. Glajatoidu taimed ja seemned: ristikhein, timut ja muud.
3. Heinamaade parandamise tööd.
4. Kiutaimed ja seemned: linad, kanep ja muud.
5. Põllutöö tehnika saadused: jahu, tangud, tärk-
lis, taimeõlid ja muud.
6. Walmistatud toiduained.

IV. Aia- ja metsapidamise saadused.

1. Aiapidamise saadused: a) Aiapuude taimed, wiljad ja seemned; b) marjapõõsad ja marjad; c) puuwilja joogid ja muud; d) keeduwiljad ja seemned: kapsad, kaalid, kurgid, kõrwitjad ja muud.
2. Metsapidamise saadused: a) Metsapuude taimed ja seemned; metshäwitajate putukate kogud ja muud.

V. Mesilastepidamise saadused.

a) Mesi, waha j. m. b) mesipuum mesilastega ja mesilastepidamise juures tarwitatawad riistad.

VI. Põllutööriistad ja masinad.

1. Põlluharimise, külwamise ja seemnepuhastamise riistad ja masinad; odrak, äglid, külwimasinad j. m.

VII. Meesterahwa käsitööd.

- A. Kõikjugu sepa, puusepa, tõllasepa, sadulisepa, korwipunumise ja muud tööd ja tööriistad.
- B. Kunstkäsitööd.

VIII. Maesterahwa käsitööd.

1. Telgede pääl koetud tööd: kangad, tekid, laudlinad j. n. e.
2. Warrastega koetud tööd: sukad, tiudad ja muud käsitsi ja masinaga tehtud tööd.
3. Heegeldatud, wäljaõmmeldud ja muud tööd.

§ 3. Näituse ajal peetakse kõnesid ja tehakse näitusele toodud masinatega ja riistadega proowisid.

§ 4. Näituse pileтите hinnad on: Laupäewal 35 kop., pühapäewal 25 kop., esmaspäewal 35 kop. Terwe näituse aja pileti nime pääle 1 rubla.

Tähendus: Seltliikmed, kes käesolewa aasta eest liikmemaksu ära maksnud ja liikmekaardi ette näitawad, pääsewad ilma piletitä näitusele.

Näituse asjade wäljapanemise fõrd.

Asjade ülesandmine.

§ 5. Kõik näitusele toodavad loomad ja asjad peawad kõige hiljemalt pühapäewaks **21. augustiks** Wiljandi Geesti Põllumeeste Seltsi eestseisujale ehk allpool nimetatud näituse toimekonna liikmetele üles antud saama: Wiljandi linnas: A. Tõllasepp, H. Leofe, A. Kennit, J. Balzar, A. Johannson; Wiljandi wallas: M. Tõnisson, H. Nõges, T. Härm, T. Meier; Karulas: T. Waldmann, H. Keerig; Wana-Wõidus: J. Kurwits, J. Põru, A. Drit; Pärstis: H. Ritsel, H. Peel; Päris: J. Takt, Jaan Särew; Wiiratsis: M. Jürine, P. Johani, J. Saar; Wana-Tännasilmas: H. Jaanson, H. Karu, Jaan Lelleg; Uusnas: H. Niggol, J. Koppel; Aidus: J. Piil, H. Kiilaspä, P. Matson; Kaarlis: J. Lensin, J. Draw; Loodis: Johan Millistfer, K. Wene; Heimthalis: Johan Särew, T. Weldemann, J. Kõima; Suure-Kõppus: H. Sari, P. Juust; Sürgaweres: H. Lelleg, J. Lillak; Taeweres: J. Nõmmit; Enges: J. Kurrit; Oluistweres: A. Pajur; Wastemõisas: J. Kriger, T. Thloff; Pornujes: J. Toomberg, J. Tünder; Tarwastus: H. Minjon, A. Johanjon; Kuressaares: J. Paust; Kärstnas: H. Tois; Puia-tus: Joh. Pihlak, T. Saar, K. Laksberg; Pahuwe-res: M. Waga; Saarewallas: H. Utjo; Dijus:

TARTU ÜLIKOOLI

RAAMATUKOGU

H. Rööandt; Tartus: „Postimehe“ toimetaja cand. jur. J. Tõnisson. — Pääle selle on näituse asjade ülesandmise vastuwõtjateks palutud: W. Kaswandif, walitseja Niimla mõisas; J. Nurmberg, kirjutaja Wõisikus; J. Puskar, kirjutaja Kabalas; J. Linde, Wana-Wändras, Wihral; H. Wiitack, Kilingi-Mõmmes; H. Liigant, Pärnus (Kiia ul.); P. Kebane, Wana-Karistes, Ürmal; J. Kiujalaas, Karksi-Muias; J. Kuff, kooliõpetaja Leebikus; J. Kizberg, kooliõp. Pööglis; K. Peerna, kõster ja kihelkonna kooliõp. Puhjas; J. Kompus, kõster ja kihelkonna kooliõpetaja Rannus; J. Wasjar, raamatukaupleja Põltjamaal; H. Laane trükitoda Pärnus; A. Jürgenstem, kihelkonnakooliõp. Wändras; politsei ametnik Molnit ja J. Seidelbergi raamatukaupl. Baides; P. Jaanusson, Pajumõisa walitseja (Walgalinna juures); J. Karlsoni raamatuk. Walgas; J. Bloompuu ja A. Buschi raamatuk. Tallinnas; cand. jur. K. Päts, Tallinnas; T. Kiimann, kirjutaja Rõõs; õpetaja W. Reiman Kolga-Jaanis; J. Papp, kaupmees Türis; J. Maksim, kirjutaja Raplas; M. Raekson, kaupm. Tuhalanes; P. Piibus, perem. Abja Palul; P. Kiwiriist, kihelk. kooliõp. Hallistes; T. Röstner, kihelk. kooliõp. Suure-Jaanis; J. Waga Rõital; M. Ilmjärw, kooliõp. Lustiweres.

Täheendus: Siljemalt ülesantud asjad jääwad, kui ruum lubab, küll näitusele wastu wõetud ja tulewad auuhinnamõistmise alla, mõistetud auuhind jääb aga wäljaandmata.

§ 6. Asjade ülesandmiseks on ülesandmise lehed trükitud, kuhu küsimuste pääle täielised kõs-

tused tulewad kirjutada. Ülesandmise leht № 1 tuleb 21. augustiks W. E. Põllumeeste Seltsi eestseisijusele siise saata, № 2 aga nendesamade koostusega näituse platsil asjade siiseandmise juures ette näidata.

§ 7. Kui väljapaneja wale teateid looma ehk asja kohta üles annab, siis kaotab ta auuhinna saamise õiguse.

§ 8. Kõikide näitusele toodawate asjade wääratus peab üles antud saama ja ei wõi näituse ajal mitte kõrgendatud saada. Kes oma looma ehk asja müüa tahab, peab ülesandmise lehes seda juurde kirjutama.

Asjade wastuwõtmine.

§ 9. Näituse asjade wastuwõtmine näituse ruumides kestab 2. septembril kella 12-ness l. õhtu kella 7-ni ja 3. septembril hom. kell 6—9-ni.

Näitusele toodaw hapukoore ja keedetud koore (Pariisi) wõi peab 21. augustil s. a. kella 12—5 p. l. seltsimajas näituse toimekonnale ära antud saama. Kõõsakoore wõi saab näituse muude asjadega ühel ajal vastu wõetud.

Asjade wastuwõtmise juures antakse väljapanejale kwiitung, mille ettenäitamisel asjad pärast näituse lõppu omanikule wälja antakse.

§ 10. Näitusele toodawate loomade ja asjade eest wõetakse järgmisel wiisil platsiraha:

Hobuse eest tollis	1 rbl.	— kop.
" " kuuri all	— "	75 "
Warjaga mära eest tallis	1 "	50 "
" " " kuuri all	1 "	— "
Kariloomade, sigade, lammasste, wastkate ja teiste loomade eest latri päält tallis	— "	75 "
" " " kuuri all	— "	50 "
Põllutööriistade, masinate, wanfrite jne. eest õue pääl ruutjülla päält.	— "	10 "
Asjade eest kuuri all ruutj. päält	— "	20 "

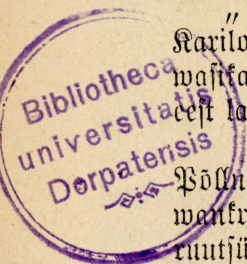
Maesterahwa ja meesterahwa käsitööde, karja-
kasvatuse ja põllutöö jaaduste eest jaalis ja weranda
pääl numbri päält 10 kop.; tarwitab asi rohkem
kui üks ruutjalg ruumi ehk pandakse terve asjade
kogu wälja, siis tuleb ruutjala päält 5 kop. maksta.

Sulgloomad, kes puurides näitusele toodakse,
on maksust priid.

Hobuste ja kariloomade eest tuleb platjiraha
ülesandmise juures ülesandmiste wastuwõtjate kätte
sisse maksta, teiste asjade eest tuleb platjiraha as-
jade sisseandmise juures ära maksta.

Kui tallides ruumi hobustetarwis enam ei ole, siis
antakse sissemaksetud platjirahast üleliigne oja tagasi.

§ 11. Et näituse waatajatele wõimalikult
teha wäljapandud asju lähemalt tundma õppida,
jelleks palutakse wäljapanejaid näitusele toodawatele
asjadele lühikene kirjeldus juure panna.

§ 12. Asjade väljapanekjad saavad eimesel ja viimasel näituse päeval prii pileti, kui asi wiis rubla ehk pääle wiie rubla wäärt on; väljapanekjad aga, kelle näiteasi alla wiie rubla wäärt on, saavad üksnes viimasel näituse päeval prii pileti, mis asjade wastuwõtmise juures väljaantud saab.

Asjade hoidmine.

§ 13. Asjade ja loomade tulekasjas finnitamine wõib asja omaniku poolt tema enese kulul sündida.

§ 14. Loomade jõõtmise ja talituse eest peawad väljapanekjad ise muret kandma. Loomade talitajatele saawad sisse- ja wäljakäimiseks prii piletid antud, mis nähtawas kohas kanda tulewad. Sel ajal, kui näitus awatud, ei tohi talitajad mitte näituse platsilt ära minna, ei saa sellepärast ka sel ajal selle piletiga sisse lastud, waid peawad oma kuluga uue pileti ostma; nõndajama peawad talitajad uue pileti ostma, kui nad antud prii pileti ära on kaotanud. Loomade puhastamine peab iga päew enne näituse awamist sündima. — Loomade talitaja ja asjade järelwaatajad peawad näituse toimekonna seadmisel tähele panema ja tema sõna kuulma.

Täheendus: Kui loomade talitaja äraolemise pärast üks loom ette toomata jääb, siis on looma wäljapanekjal 1 rubla makssta ja toimetond laste selle looma ühest selleks seatud inimesest ette tuua.

Asjade müümine.

§ 15. Näitusele toodud asjade müümine sündib ainult näituse jaoskondade juhatajate läbi.

Müüdnud asjade päält läheb näituse kassasse loomade ja eluta asjade eest 2 protsenti; põllutööriistade ja masinate eest $\frac{1}{2}$ protsenti. — Kes salaja ehk ilma toimekonna lubata müüb, maksab 10°/o näituse kassa hääts.

Kes oma asju näitusel kaupluse wiisil müüa tahab maksab näituse kassa hääts kuni 1 rbl. protsendi raha.

§ 16. Kes oma näitusele toodud loomi ehk asju oksjoni wiisil toimekonnast müüa tahab lasta, see peab seda toimekonnale teada andma. Väljapakumist toimab näituse toimekond. Protsendi raha tuleb nõudajama palju maksta kui müümise juures.

Asjade äraviimine.

§ 17. Näitusele toodud loomad ja asjad jääwad oma koha pääle 5 septembri õhtu kella 5-ning peawad pääle näituse lõppu 24 tunni aja sees näituse platfilt ära wiidud saama. Asjade eest, mis tähendatud aja sees äraviidud ei ole, ei wastuta näituse toimekond mitte.

Täheendus: Kõik asjad ja loomad, mis näitusel mitte ära ei ole müüdud, wiidakse näituselt raudteel ilma maksuta koju tagasi.

Et seda õigust saada, ei tohi aga loomade ehk asjade omanikud weotirjade ärakirju ehk dublikaatsid, mis neile asjade saatmise juures raudteel antakse, mitte ära häwitada ega kaotada, waid peawad neid alal hoidma ja näituse toimekonnale ette näitama, et jellel wõimalik oleks tagasiweo tunnistuste pääle märkusi teha.

Neid asju, mis „bagasis“ näitusele toodud, ei saa mitte ilma hinnata tagasi saata, sest et tarwilik ärakiri weotirjast puudub.

Auuhinnamõistmise seadused.

§ 18. Auuhinnamõistmine saab jaosfondade järele näituse toimekonna poolt walitud auuhinnamõistjate komisjoni läbi toimetatud.

§ 19. Auuhinnamõistjad ei või selles jaoskonnas, kus nad ise auuhinnamõistjad on, mitte asju ega loomi auuhinna saamiseks wälja panna (auuhinna tahtmata aga küll).

§ 20. Wäljapanejad on kohustatud auuhinnamõistjate nõudmise pääle neile oma wäljapandud asju ise ehk oma asemikkude läbi otsustamiseks kohasel wiisil ette seadma.

§ 21. Auuhinna andmine sünnib numbrite andmise läbi. Suhtub, et mitmel asjal ühesuurune üleüldine number wälja tuleb, siis wõrdlewad auuhinnamõistjad neid asju uuesti isekeskis ja teewad häälte enamusega otsuse.

§ 22. Auuhinnamõistmise juures peawad järgmised määrused tähele pandud jaama:

1. Hobuste jaoskonnas: a) Täiskaswanud hobused peawad vähemalt 2 arshinat kõrged olema. b) Hobune peab oma kaswatatud olema. Oma kaswatatud hobusteks arwatakse ka neid, kes kuni poole aasta wanaduseni ema järelt ošetud ja näitaja poolt üleskaswatatud on. c) Hobused kolmest aastast pääle peawad sõita ja wedada mõistma. d) Näidatawates hobustes kogudes peab vähemalt 4 hobust ühest tõust

mitmejuguſes wanaduſes (warſad, ſälud, täiſkaſwanud hobuſed) olema. Suurpõllupidajate hobuſte fogudes peab hobuſte arw poole juurem ſ. o. vähemalt 8 olema. Nelja hobuſe ſeaſt, keſ foguſ wäljapandud, wõib ükſ ruun olla. Roguſ wäljapandud warſ peab oma märaſt ſündinud olema.

2. Weiſte ja oſkonnas: a) Iga tõugu weiſed tulewad iſeſkeſes wõrdlemiſe alla wõtta. b) Piimalehmad peawad 3—10 aastat wanad olema. c) Rogudes peab vähemalt 5 looma üheſt tõuſt mitmejuguſes wanaduſes olema. Suurpõllupidajate fogudes olgu loomade arw vähemalt 10. d) Weiſed, keda näitufele toodaſje, peawad oma kaſwatatud olema. Oma kaſwatatud weiſteks arwataſie ka neid, keſ kuni kuu wanaduſeni oſtetud ja näitaja poolt üleſkaſwatatud on. e) Roguſ wäljapandud waſikaſ peab oma lehmaſt ſündinud olema.

Täſendus: Suurpõllupidajate fogud, nii häſti hobuſte kui ka elajate juures, wõiſtlewad iſeſkeſis, kuna wäikſepõllupidajate fogud iſeſkeſes wõiſtlewad ja ka suurpõllupidajate fogudega wõiſtelda wõiwad. — Rogude kõige juurem auuhind nii häſti wäikeſ kui ka suurpõllupidajatele on 50 rubla kiitufeſtrjaga. — Roguſ wõiſtlewad loomad, keſ foguſ eſimeſe auuhinna ſaanud, ei wõi ükſikult wõiſtelda.

3. Sigade juures tuleb kaſwu, rammuwõtmife ja tõu pääle rõhku panna.
4. a) Willalammasteſt on lihalammaſte kõrwal eesõigus. b) Willalambad tulewad pügamata näitufele tuua.

5. a) Võid peab vähemalt 10 naela näitusele toodama. b) Või feltfid võistlewad isekeskis.
6. Vilja-, aia- ja metsataimedest peab vähemalt 20 taime igast tõust välja pandama.
7. Vilja- ja linaseemet peab vähemalt üks waff, heinaseemet 20 naela, aia-, metsa- ja keeduwilja seemet vähemalt 1 nael näitusele toodama.
8. Linnu toodagu vähemalt 20 naela.
9. Õunade eest võib I. auhinna ainult see saada, kellel vähemalt 30 õunapuud aias on. II. auhinna, kellel 20 ja III. auhinna, kellel vähemalt 10 õunapuud on. — Puudest peab vähemalt $\frac{2}{3}$ tali- ja järgiseõunapuid olema.
10. Aia- ja keeduwiljadel, seemnetel ja taimedel peavad tõu nimed juures olema. — Omatehtud weinišid peab igast fordinist vähemalt 2 pudelit näitusele toodama ja weinide walmistamise õpetus juurde lijatama.
11. Üleüldist I. auhinda mesilastepidamise eest võib ainult see saada, kellel vähemalt 10 mesilasteperet kastpuudes aias on.
Mett tuleb vähemalt 10 naela, waha 3 naela välja panna.
12. Raesterahwa käsitööde auhinnamõistmise juures saab auhinna saamisjeks eesõigus sellele

antud, kes rohkem asju näitusele toonud on.
— Selgedel tehtud tööd saavad kõige rohkem tähele pandud.

13. Kodune käsitöö peab oma tehtud olema.

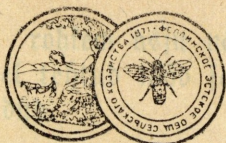
Täheendus: Näituse hääks on jeltfi poolt 1000 rbl. määratud Auuhinnadeks on hulk hõbe- ja brongsi-aurarahasid, kiitusekirju, sularaha j. m.

§ 23. Kaebused auuhinnamõistmises tehtud wormi wigade üle tulewad kõige hiljemalt wiimasel näituse päeval kell 10 enne lõunat näituse toimekonna esimehele kirjalikult sisse anda.

24. Lõpuotsus auuhinnamõistmises tehakse tarwilikul korral jaoskonna auuhinnamõistjate ja näituse toimekonna wolinikkude ühisel koosolekul.

§ 25. Auuhindade wäljajagamine sünnib wiimasel näituse päeval pärast lõunat näituse toimekonna poolt auuhinnamõistjate protokollide põhjusel.

A. Rennit'i Trükikoda

Wiljandis,

Loosi nulkitsas von Golongue majas
valmistab kõiksugu

Trüki töösid,

nagu nimelt: igale inimesele, seltsidele, äridele, kooli-
dele, walla- ja mõisavalitsustele, kohtudele ning muu-
dele ametikohtadele.

Isääraniis iluaste ja iga soovijärele valmistatakse

nime-, kibluse- ja pulmakaarta.

Kõik tööd valmistatakse ruttu, hooliga ja tundu-
tundliselt, kuna hinnad tuttawal viisil lüüa.

odavamad kui mujal on.

Kohket tööde tarwitamist palub, annupakkumist

A. Rennit.

